

BINNENDIEKS

moderne stripverhaal.

Ien 1910 wazzen der van Max und Moritz ien Duutslund allinneg al meer as viefhonderddoezend exemploaren verkocht. Houveul dat der op 't heden wezen zellen? Hai is nog altied even populair bie grote en lutje kiener en nou en din verschient der weer 'n herdruk. Mien bouk hait „Die schönsten Bildergeschichten für die Jugend”. Eerste druk doarvan waas ien 1960 en mienent is 9de druk van 1974 (381.000 tot 410.000).

Dudelk bewies, ducht mie, dat hai nog altied 'n baarg lezen wordt. En nait allinneg ien Duutslund. Ik heb ook 'n Amerikoanse oetgoave en wait, dat der oetgoaven binnen ien practisch ale toalen, tot ien 't Japans tou.

Ien 't Nederlands is der zo goud as niks van hom, wat ik haile vremd vien. Stof is der genug, want zo'n datteg joar leden het O. Nöldeke zien verzoemeld waark oetgeven, dat acht dikke dailen beslagt. Moar messchains is juist zien ainvoud, zien directhaid literair wel 't allerstoerste.

Moar het is 't perbaaiern meer as weerd en doarom wol ik toch moar ien kennis brengen mit 'n poar perbaaiersels. Schaande dat Busch zien mooie taikens der nait biestoan, want dat is haalfschaid van 't plezaaier. Moar messchains het Winschoter ook doar nog ais roemte veur.

Eerst 'n fragment oet „Max und Moritz”, dij snieder Bok zien brugje haalf deurzoagd hemmen zunner dat snieder 't ien de goaten het.

BOETENDIEKS

door DAVID HARTSEMA

Ien Hannover is 'n museum van Wilhelm Busch, dij ien 1832 ien Wiedensahl geboren is en ien 1908 ien Mechts-hausen overleden is. Wel waas ainlieks dizze Wilhelm Busch?

Hai waas taikenoar en schiller en studaaierde ien Hannover, Düsseldorf, Antwerpen en München. Hai zol eerst ingenieur worden, moar het leek hom loater beter tou, om het leven zoas hai dat om hom tou zaag, oet te taiken en op te schrijven.

Zulm zegt hai doarover:

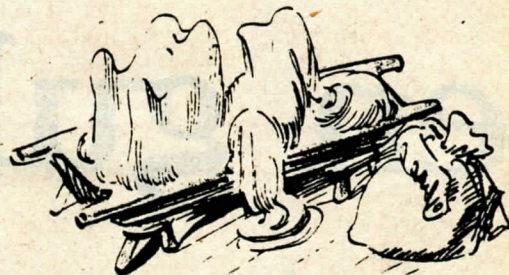
Größern Ruhm wird der verdienen
Der Farben kauft und malt mit ihnen
Darum, o Jüngling, fasse Mut,
Setz auf den hohen Künstlerhut
Und wirf dich auf die Malerei,
Vielleicht verdienst du was dabei.

Het komische ien het levent om hom tou zaag hai duvelsgoud en mit zien humoristische taikens en biepazende teksten het hai joaren mitwaarkt aan blooden as „Fliegende Blätter” en „Münchener Bilderbogen”. Teksten as „Verse von Max und Moritz” binnen wereldberoemd worden en zowat ien ale toalen overzet.

Dij teksten binnen humoristisch en satirisch, moar toch haile minselk. Busch het nooit 'n aanhanger west van welke ideologie ook, hai bleef altied homzulm, zaag mit zien aigen gezond verstand de gekkeghaid dij minskeniener oet-hoalen kunnen, de roare fibelekewinten en meneuvels. Hai kon ook scharp wezen, as 't hom loentjede. Zo binnen „Der Heilige Antonius” en „Pater Filucius” ien wezen anti-katholieke satires.

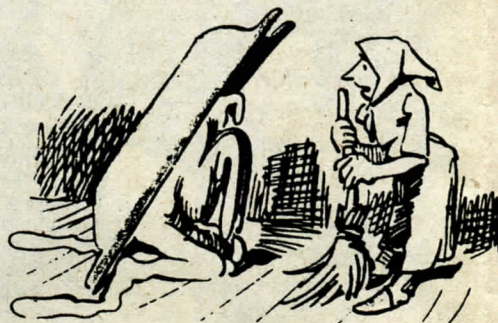
Schaande, dat Wilhelm Busch al laank oet tied waas, dou Hitler mit zien haile bende ien Duutslund opston, Busch kon veur ain keer en veur altied hom aan de koak steld hemmen.

Nou is Busch nait allinneg satiris west. Hai schreef en taikende ook veuraal veur kiener en zien „Bildergeschichten” kin we as allereerste veurlopers beschouwen van het

Wird er ängstlich aufgeschreckt.

Dij wordt doodsbenuwdeg wakker.

Ach, Frau Bunke steht erschrocken;
Ihre Lebensgeister stocken.
Traurig führet sie den Besen;

*Och, vrouw Boersmoa staait stief schrokken,
Bloud is heur oet kop vottrokken,
Trillend het ze bezzem kregen;*

Lange bieil
Ihn verlan

*Moar laan
Snakt no*

Kumm
Weiner
Aber b

*Om heu
't Blift
Want h*

Over

- D
F
Sni
A
„Sn
V
D
Want v
Kris, kr
„Mek
Plo
Maar
Ko
Die E
Kr
F

Over Wilhelm Busch

- Dat is klaar. En voor men 't weet,
Hooft men plotseling de kreet:
„Ha, de zegebok is gek.
Snijder, snijder, mek, mek, mek.”
Alles kan heer Bok verdragen,
Alle menselijke plagen,
Maar dit niet, dit is te gek:
„Snijder, snijder, mek, mek, mek.”
Woedend rent hij met zijn el
Door de deur: „Ik krijg je wel,
Jullie met je grote bek.”
Want weer klinkt het: „Mek, mek, mek”
En reeds is hij op de brug
Kris, krats, krakke.... De brug breekt stuk.
„Mek, mek, mek” klinkt het met geschater.
Plomp, de snijder valt in 't water.
Maar twee ganzen, en geen dommen,
Komen juist voorbijgezwommen,
Die Bok, want de doodsangst dreigt,
Krampachtig bij de poten grijpt.
Met de poten in de hand
Fladdert hij op 't droge land.

W.C.
26 april 1980

Toch is dat, alles tezaam,
Hoogenaamd niet aangenaam.
En voor Bok (hoor, wat ik zeg)
Komt er maagpijn achterweg.
Daar zit hij. Vrouw Bok is wijzer
En haalt gauw een heet strijkijzer
Voor de buik. Dat moet het doen,
Dat brengt Bok weer in fatsoen.
Weldra gonst het in het rond:
Snijder Bok is weer gezond.

Dit was ain van de acht oaventuren van Max en Moritz. Nou 'n aner, 'n lutjeke: De blaaspijp. (lutje Fraans staait achter 'n wiendschut te loeren noar Bartels)

Hier zit heer Bartels heel tevree.
Hij doopt zijn krakeling in de thee.
Frans richt zijn blaaspijp, blaast erdoor,
Raakt Bartels aan zijn linkeroor.
„Wat drommel. Waar komt dat vandaan?
„Daaronder? Nee, dat zal niet gaan.”
Denkt Bartels, en met nieuwe zin
Doopt hij opnieuw de krakeling in.
Pets.... breekt de krakeling, getroffen.
Bartels is zich een hoed geschrokken.
Maar au-wau-wau... da's lang niet mis
In 't oog, dat zeer gevoelig is.
Het regent sterretjes daarboven,
De tranen springen uit zijn ogen.
Aujau.... daar valt hij stijl op 't tuinpad.
Een pijl trilt in zijn rechter neusgat.
Maar Bartels richt zich op. „Aha,
Die pijltjes ken ik wel. Ja, ja”
Bij Bartels komt 't idee vandaan:
Zou Frans misschien hierachter staan?
Wacht.... in de theepot ligt zijn kans.
Hij joepst de blaaspijp dwars door Frans.
Dus.....
Neem oude mensen nooit te grazen.
Je kunt-als Frans-de aftocht blazen.

Tot slót nog ain dij Wilhelm Busch ien 't Platduuts schreef en dij ik ien 't Grunnegers overzet het. Het gaat over lutje Kristiaan, dij 'n swoare piep rookt en der tabak van het.

Kristiaan mit piep.
„Ziezo,” zegt vader, „ik mout goan.
Kristiaan, mien piep, dij lets doe stoan.”
Moar net dou voader deur dichtsmeet,
Haar Kristiaan piep al beet.
Hai stekt tabak aan mit 'n lont,
Dut voaders laange steel ien mond.
Hai smookt.... Wat duufkoater is dat?
Mie ducht, het draait. Beweegt doar wat?
De handstok is mit plu aan gaang
En kachel daanst mit pook en taang,
Sloaprok mit kroakstoul, heden, hee,
En toavel walst mit kanapee.
Op ainmoal, doar wordt alles duuster.
Hai heurt gemonkel en gefluuster....
Doar vlugt 'n kerel... Moak roem boan.
Kiek oet.... 't Is swaarte morioan.
Alles dideldoantjet deurmekoar
En Kristiaan, mizzelk, wordt zo roar....
Ze springen, dideldom, hop, hop
En haile koamer draait op kop.
Mouder lopt tou op het spektakel.
Kristiaan, op grond, legt veur meroakel.
Hai legt op ber, moar kerel winkt
As mouder swaarte kovvie bringt.
Dij swaarte kovvie dut hom goud.
Mörn komt 'n daag vol nije moud.
En voader zit bie 't ber en lacht,
Want zukswat haar hai wel verwacht.
„Ja, ja, mien jong, zo mout dat goan.
Mien piep lets aner keer wel stoan.”

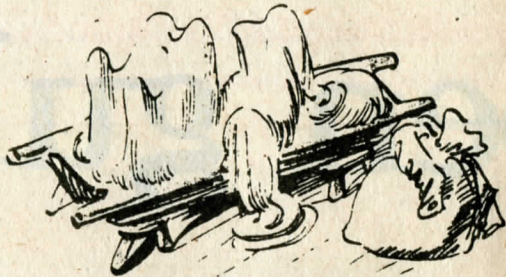
Lange bleibt er so nicht liegen.
Ihn verlangt es, Luft zu kriegen.

*Moar laank blijft hai zo nait leggen,
Snakt noar oam om zo te zeggen.*

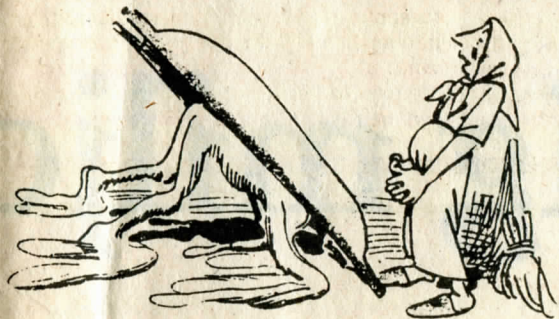
Kummer füllt ihr tiefstes Wesen;
Weinen kann ihr Angesicht,
Aber backen kann sie nicht.

*Om heur Boersmoa schoon te vegan.
't Blijft verschrikkelk sneu veur heur,
Want heur bakken gaat nait deur.*

Wird er ängstlich aufgeschreckt.

Dij wordt doodsbenauwdag wakker.

Lange bleibt er so nicht liegen.
Ihn verlangt es, Luft zu kriegen.

*Moar laank blift hai zo nait leggen,
Snakt noar oam om zo te zeggen.*

Ach, Frau Bunke steht erschrocken;
Ihre Lebensgeister stocken.
Traurig führet sie den Besen;

*Och, vrouw Boersmoa staait stief schrokken,
Bloud is heur oet kop vottrokken,
Trillend het ze bezzem kregen;*

Kummer füllt ihr tiefstes Wesen;
Weinen kann ihr Angesicht,
Aber backen kann sie nicht.

*Om heur Boersmoa schoon te veggen.
't Blift verschrikkelk sneu veur heur,
Want heur bakken gaat nait deur.*